

**การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2**

**BUILDING GOOD RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL AND COMMUNITIES IN
EDUCATIONAL NETWORK CENTER 15 UNDER SAKONNAKHON
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

ธนาภา สุวรรณเพ็ช

Tanapa Suwannaphet

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration Program, Faculty of Education, BangkokThonburi University

e-mail: 6633100108@bkkthon.ac.th

Received: February,27 2025

Revised: May,28 2025

Accepted: June,25 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และ (2) เปรียบเทียบการสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยครูในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 147 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ
ชั้นภูมิ วิธีการดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า (1) การสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ (2)
เปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ใน
การสอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การสร้างสัมพันธ์อันดี, โรงเรียนและชุมชน, ศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study building good relationship between schools
and communities in Educational Network Center 15 under Sakonnakhon Primary Educational Service Area

Office 2; and (2) to compare building good relationship between schools and communities in Educational Network Center 15 under Sakonnakhon Primary Educational Service Area Office 2, according to teacher's evaluations, classified by age, education level and teaching experience.

This research was a survey research. The population was 147 teachers in Educational Network Center 15 under Sakonnakhon Primary Educational Service Area Office 2. The sample was 108 teacher's obtained stratified random sampling technique. There were four steps of the research procedure: (1) reviews related literature; (2) constructing research instruments; (3) collecting data; and (4) analysis of data. The instrument used for collecting data was a five-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test and F-test.

The results were found that: (1) building good relationship between schools and communities in Educational Network Center 15 under Sakonnakhon Primary Educational Service Area Office 2, overall and each aspect were at high level; and (2) comparison building good relationship between schools and communities in Educational Network Center 15 under Sakonnakhon Primary Educational Service Area Office 2, according to classified by age, education level and teaching experience, overall and each aspect were not different.

Keywords: Building Good Relationship, Schools and Communities, Educational Network Center 15, Sakonnakhon Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

คำว่า “การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21” ย้ำให้เห็นว่า เรากำลังอยู่ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่ประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นเรื่อย ๆ และระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อตอบสนองความต้องการของเยาวชน สังคมและตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ที่ตระหนักว่าการศึกษาคควรจะมีแก่นการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต การพัฒนาทักษะมีสำคัญที่จะทำให้ไทยบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ

บ้าน วัด ชุมชน เป็น 3 เสาหลักความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งของโรงเรียน ผู้บริหาร คือ แนวหน้าในการประสานทั้งสามฝ่ายไปด้วยกัน บ้าน วัด โรงเรียน หรือที่เรียกว่า “บวร” คือ สามเสาหลักคู่สังคมไทยซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่เกื้อกูลประเทศไทยมายาวนาน การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ผ่านมาก็ยึดหลักการนี้มาโดยตลอด ได้พลังจากชุมชนช่วยในการจัดการศึกษาและชุมชนได้การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการชุมชนที่อยู่ในแวดล้อมใกล้ชิดโรงเรียน โดยความจริงที่ยอมรับกันทั่วไป คือ “โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้” การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้ง 2 ฝ่าย อันได้แก่ สถานศึกษา ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์อันดีสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันและช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทั้งทุกฝ่าย (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560)

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีแนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวคือ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น นอกเหนือจากรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษา การสร้างสัมพันธ์

ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาภารกิจของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในฐานะทั้งที่เป็นผู้ให้และผู้รับ โดยโรงเรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางของชุมชนหรือสังคม ให้ชุมชนมีความรู้สึกร่วมกัน และความเป็นเจ้าของร่วมกันกับโรงเรียน ยินดีให้การสนับสนุนในกิจการของโรงเรียนและโรงเรียน กับชุมชนต้องเกื้อกูลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อจัดและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ (ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ส่งเสริมและสนับสนุนจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามหลักสูตรมีความสามารถ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ พัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การดำรงชีวิต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.ออนไลน์.2567)

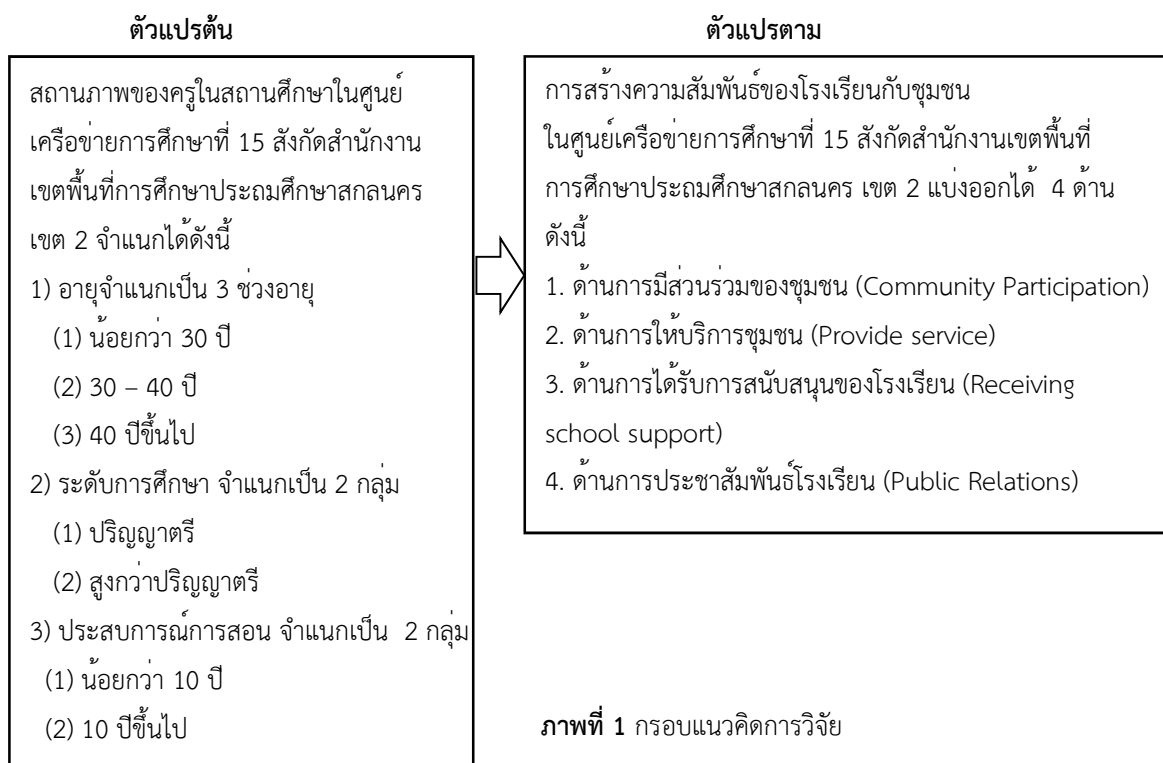
การศึกษาในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน มีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ค่าของทุกคนหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนจะต้องได้รับการปรับปรุงตามความต้องการของชุมชน ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี ทั้งในด้านปัญหาของชุมชน ความต้องการของชุมชน เพื่อโรงเรียนจะได้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชนและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับชุมชน หากโรงเรียนมีการบริหารงานที่ดีประสบความสำเร็จจะส่งผลให้ประชาชนในชุมชนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ที่กล่าวมานั้นส่งผลให้ผู้บริหาร ครูและชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ทำให้ผู้บริหารและครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน อีกทั้งชุมชนก็ให้การสนับสนุนโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ (กิตติมา ปรีดีติลล, 2562)

จากความเป็นมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนเพื่อให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ตลอดจนผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้นำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งหมด 147 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. ออนไลน์. 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 108 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดจำนวนจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. Online. 1970) ที่ความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 95% การสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) จึงทำการคัดเลือกครูผู้สอนในสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัย เรื่อง การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) การให้บริการชุมชน 3) การได้รับการสนับสนุนของโรงเรียน 4) ด้านการประชาสัมพันธ์

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สภาพของครูผู้สอนการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

ตัวแปรตาม ได้แก่ คือได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์อันดีของโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 แบ่งออกได้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ด้านการให้บริการชุมชน 3) ด้านการได้รับการสนับสนุนของโรงเรียน 4) ด้านการประชาสัมพันธ์

4. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

4.1 ลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์ แบบสอบถามโดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับ น้อยที่สุด

4.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ ศึกษาค้นคว้าตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีของโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม ซึ่งได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้าง แบบสอบถาม จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) ศึกษาความหมาย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด องค์ประกอบ เพื่อนำมาจัดทำนิยามเชิงปฏิบัติการ (หรือนิยามศัพท์เฉพาะ) และนิยามเชิงปฏิบัติการมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาในแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสาธิตไปให้ผู้เชี่ยวชาญ

5) หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาช (Conbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

7) เมื่อได้ค่าความเชื่อมั่นแล้วจึงทำชุดแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา IOC 2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์และแอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย และ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสถิติทดสอบค่าทีแบบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนของโรงเรียน ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยที่โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้สถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการประสานงานกับชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนเปิดโอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และผู้บริหารหรือครูเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมและการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น มีค่าเท่ากัน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติห้าน้อยสุด คือ ผู้นำชุมชนสามารถเข้าร่วมเป็นเกียรติและเป็นประธานในงานกิจกรรมของโรงเรียน

1.2 ด้านการให้บริการชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อและระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยที่โรงเรียนและชุมชนร่วมกันการส่งเสริมวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนได้มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนหรือชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ของทางโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารหรือครูร่วมเป็นวิทยากรฝึกอบรมและการประสานความร่วมมือกับชุมชน ภาศเครือข่าย และหน่วยงานอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษามีการร่วมกันวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการได้รับการสนับสนุนของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อระดับมาก จำนวน 3 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ โดยที่โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้กลุ่มชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐอื่น ๆ มาให้ความรู้และมีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนได้มีการเชิญผู้ปกครอง หรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชนเข้ามาเป็นวิทยากรให้แก่แก่นักเรียนและครู โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้แก่นักเรียนได้เข้าร่วมชมแสดงนิทรรศการและผลงานของนักเรียนทุกภาคเรียน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนได้มีการตั้งกลุ่มชมรมมุขนิธิและสมาคมต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน

1.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ และระดับมาก จำนวน 2 ข้อ คือ โรงเรียนมีการจัดทำป้ายนิเทศ จดหมายข่าว ป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อสื่อสารกับชุมชนเป็นประจำมีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนได้มีการเผยแพร่ข่าวสาร นำเสนอข้อมูลของของโรงเรียนให้แก่ชุมชนทราบและเข้าใจอย่างสม่ำเสมอและ โรงเรียนได้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารแก่ชุมชนที่หลากหลายอย่างเหมาะสม และทันสมัย มีค่าเท่ากัน โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการและสนับสนุนให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ผลงานนักเรียนประจำปี ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ โรงเรียนได้มีการชี้แจงผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบทุกปีการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตามอายุโดยรวม พบว่า ครูที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ประเมินเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ครูที่มีอายุ 30-40 ปี ประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 และ ครูที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 เมื่อทำการเปรียบเทียบการประเมินของครูทั้ง 3 กลุ่มที่มีอายุต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านประเมินไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวม พบว่า ครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประเมินเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในสถานศึกษา สังกัดในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เฉลี่ยเท่ากับ 4.71 และครูที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 เมื่อทำการเปรียบเทียบการประเมินของครูทั้ง 2 กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านประเมินไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตามประสบการณ์การสอนโดยรวม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 10 ปี ประเมินเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในสถานศึกษา สังกัดในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป ประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 เมื่อทำการเปรียบเทียบการประเมินของครูทั้ง 2 กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านประเมินไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษาการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษาศิลปะการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการให้ชุมชนมี

ส่วนร่วม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน และ ด้านการได้รับการสนับสนุนของโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกันของ โรงเรียนและชุมชน เพื่อช่วยกันสนับสนุนการศึกษา เผยแพร่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ร่วมกันวางแผนแนวทางการจัดการศึกษา ให้ได้ประสิทธิผลตามความต้องการคนในชุมชนตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้การทราบความเคลื่อนไหวหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่ายช่วยลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันและช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่า สังคมได้เปลี่ยนแปลงไปมีความก้าวหน้าขึ้น ข้อมูลข่าวสาร มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต ชุมชนต้องรู้ให้ทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคม การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ปัญหาทางด้านศึกษานั้นมีมากมาย การศึกษาไม่สามารถสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ จึงจำเป็นที่ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและต้องถือเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายในสังคมที่จะต้องร่วมกัน บริหารการศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร ชุมชน ประชาชน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ให้ ประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ เข้าร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ กำหนด นโยบาย กำกับ ติดตามเสนอแนะให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการจัดการศึกษาและให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งด้วยเหตุนี้จึงทำให้ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย สุตเลิศ (2550) ซึ่งศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 อยู่ในระดับมาก ด้านการให้บริการ ชุมชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นวิทยากรฝึกอบรม และส่งเสริมการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ที่จะนำนักเรียนเข้าร่วมการแสดงด้านดนตรี นาฏศิลป์พร้อมทั้งให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในทุก ๆ กิจกรรมกับ ภาควิชาเครือข่ายอีกทั้งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ให้มีการเชิญวิทยากร ภายนอก ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการประกอบ อาชีพและให้ความรู้แก่นักเรียน ส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัค ภูมิवाल (2562) กล่าวว่า เป็นเพราะโรงเรียน เป็นแหล่งผลิต พัฒนาอบรมและคัดเลือกสมาชิกที่ดี มีความสามารถให้แก่ชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน โรงเรียนด้วย เป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนเป็นศูนย์รวมของทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน เป็นศูนย์กลาง ชุมชนที่จะช่วยพัฒนาชุมชน กิจกรรมบริการในชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ ยิ่งยศเมธี (2550) กล่าวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่นไว้ว่าคือ การให้บริการที่เอื้ออำนวยให้เกิด ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น เช่น การให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วม การติดต่อ สัมพันธ์กับชุมชน เช่น การมาร่วมงานต่าง ๆ มงคลสมรส งานอุปสมบท การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การร่วมกันจัดกิจกรรมการสัมพันธ์ร่วมกัน เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีอันดีต่อกัน และการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมศิษย์ เก่าหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง ด้านการได้รับการสนับสนุนของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นโรงเรียนให้บริการและ อำนวยความสะดวก ในการใช้อาคารสถานที่ หอประชุม สนามกีฬาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและโรงเรียนจัดให้มี กิจกรรมส่งเสริมอาชีพและหารายได้เพิ่มเติมแก่นักเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้จัดให้มีการปฐมนิเทศ

ประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดเรียนทุกปีการศึกษา ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบการดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบกับโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้มีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารผ่านทางช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ที่สามารถสื่อสาร สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงเข้าใจง่ายจัดทำเพจประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าวออนไลน์ จัดกลุ่มเครือข่ายออนไลน์ ในการประชาสัมพันธ์ นำเสนอข้อมูลให้ชุมชนทราบและเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ ที่ได้ผลดีมาก จัดให้มีการทำรายงานผลการเรียนของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบในทุกภาคเรียน และโรงเรียนกับชุมชนของในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้เผยแพร่ข่าวสาร ได้มีการจัดนิทรรศการการเผยแพร่ผลงานนักเรียนประจำปี กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ ทำการประชุมทำแบบบันทึกข้อตกลง MOU ร่วมกันกับกลุ่มภาคีเครือข่าย ส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ เหลือจันทร์ (2551) ได้กล่าวว่า งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานที่จะเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ เกิดความภาคภูมิใจร่วมกันกิจกรรมที่ปฏิบัติโดยทั่วไป เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำจุลสารสิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศการพบปะเยี่ยมเยือน การออกข่าวทางสื่อมวลชน การจัดทำหอกระจายข่าวเสียงตามสาย หรือการพูดประชาสัมพันธ์ในงานกิจกรรมพิธีต่าง ๆ สอดคล้องกับปฏิธาน ศาสตราจารย์ (2561) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกคนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครูเพียงคนเดียว โรงเรียนจะต้องร่วมมือกับชุมชนให้ประชาชนได้รับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนร่วมคิดร่วมทำด้วยความบริสุทธิ์ใจโปร่งใสและตรวจสอบได้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน สอดคล้องกับ รัตนกร ไช้ขนาด และคณะ (2562) กล่าวว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเป็นงานที่ยากและสำคัญยิ่งงานหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติให้สำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน มี 5 ด้าน (1) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนและภาคีเครือข่ายโดยโรงเรียน (2) ด้านการให้แก่บริการชุมชน (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา (4) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน (5) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานชุมชนและภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน มี 2 ลักษณะ คือ การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน การนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน 1) การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยฝ่ายโรงเรียนเป็นฝ่ายรุกเข้าไปหาชุมชนด้วยสื่อและกิจกรรมต่าง ๆ คือ การประชาสัมพันธ์ ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบายเป้าหมายกิจกรรมกฎระเบียบ และสวัสดิการต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยใช้สื่อต่าง ๆ ได้แก่ จดหมายข่าว หนังสือ วารสาร และเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากโรงเรียนถึงผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ เช่น ประวัติของโรงเรียน คณะผู้บริหาร แผนงาน นโยบายของโรงเรียน ทุนการศึกษา คู่มือผู้ปกครอง คู่มือนักเรียน เพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับช่วงเวลาการเปิดเรียนปิดเรียน ตารางการสอนซ่อมเสริม ตารางกิจกรรมของโรงเรียน ระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียน ระเบียบการแต่งกาย ระเบียบการลา สวัสดิการของโรงเรียน ฯลฯ (2) การจัดให้ผู้บริหารครู นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน คือ การพัฒนาชุมชน การร่วมงานของชาวบ้าน เช่น งานบวช งานมงคลสมรส งานศพ ฯลฯ โดยโรงเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านได้อย่างหลากหลาย เช่น การร่วมเป็นแขกรับเชิญ การส่งบุคลากรของโรงเรียน มาเป็นพิธีกรการส่งวงดนตรีของโรงเรียนมาแสดง เป็นต้น (3) การให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน (4) การใช้สถานที่และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน โดยโรงเรียน นำนักเรียนออกมาเรียนรู้กับภูมิปัญญาและเรียนรู้กับสถานที่และทรัพยากรธรรมชาติ ของชุมชนซึ่งช่วยให้โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้อีกทางหนึ่ง 2) การนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์โดยการเชิญให้คนในชุมชน เข้ามาสู่โรงเรียน คือ การเชิญผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประสบความสำเร็จและภูมิปัญญาในท้องถิ่นเข้ามาเป็นวิทยากรให้กับทางโรงเรียน การจัดกิจกรรมของโรงเรียนแล้วเชิญประชาชนเข้ามาร่วมงาน การจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์

ระหว่างโรงเรียนและชุมชน การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้แทนทางศาสนาและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษา การตั้งสมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครอง และสมาคมครูเก่า สอดคล้องกับ รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) กล่าวว่า แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริหารชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในการพัฒนาชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มัลลิกา แก้วจ้อน (2565) ที่ได้ทำการศึกษาศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิรพล ถนอม (2564) ที่ได้ทำการศึกษาศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรที่มีเพศ อายุ และ ระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ยังมีจุดเน้นในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การพัฒนาภารกิจของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในฐานะทั้งที่เป็นผู้ให้และผู้รับโดยโรงเรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางของชุมชนหรือสังคม ให้ชุมชนมีความรู้สึกมีส่วนร่วม และความเป็นเจ้าของร่วมกันกับโรงเรียน ยินดีให้การสนับสนุนในกิจการของโรงเรียนและโรงเรียนกับชุมชนต้องเกื้อกูลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อจัดและพัฒนาศึกษาให้มีคุณภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในสถานศึกษา สังกัดในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน จากการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในสถานศึกษา สังกัดในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนโดยรวมพบว่า ทุกกลุ่มประเมินไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านประเมินไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันนี้ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในสถานศึกษา สังกัดในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ให้ความสำคัญมุ่งเน้นไปที่ความรู้ความเข้าใจ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุของครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อชุมชน ส่งผลให้การเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง การเปรียบเทียบสภาพจริงของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ปริญญาตรีกับปริญญาโท แตกต่างในระดับต่ำและจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหาร กับครูแตกต่างกันในระดับต่ำ ผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจไม่แตกต่างกัน ในด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดการศึกษาแก่นักเรียนทั้งในและนอกเขตบริการ คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอแนวทางให้คำปรึกษาด้านการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาสนับสนุนด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน สถานศึกษามีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษามี

ส่วนร่วม การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คณิงนิจ ฤทธนาม (2553) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่งและจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวม และรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นผู้ที่มีความสามารถและประสบการณ์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสามารถบูรณาการวิธีการทำงานที่หลากหลายโดยอาศัย การเชื่อมโยงจาก ความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์ มีวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายและเหมาะสม และมีความรอบรู้ ความเข้าใจ วิเคราะห์ระบบต่าง ๆ และนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ณรงค์ โสภพล(2550) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ 75 การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การรับความช่วยเหลือ และ สนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ การจัดตั้ง กลุ่ม ชมรม สมาคมและมูลนิธิ และการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การให้บริการชุมชนและงานคณะกรรมการโรงเรียน ผลการ เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ปัญหาการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น งานคณะกรรมการโรงเรียน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมและมูลนิธิ และการ ประชาสัมพันธ์ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการให้บริการชุมชน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 มีความสอดคล้องกับ รุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) ได้มีการศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การ เปรียบเทียบสภาพจริงของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายกับเพศหญิงไม่ แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ปริญาตรีกับปริญาโทแตกต่างในระดับต่ำ และจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารกับครูแตกต่างในระดับต่ำ ผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจไม่แตกต่างกัน และครูกับพนักงานจ้างตามภารกิจ แตกต่าง ในระดับต่ำ สอดคล้องกับ มัลลิกา แก้วจ้อน (2565) ได้มีการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ตามความคิดเห็นของ บุคลากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมี ความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรพล ถนอม (2564) ที่ได้ทำการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรที่มีเพศ อายุ และ ระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วม พบว่า ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม การนำชุมชนสามารถเข้าร่วมเป็นเกียรติและเป็นประธานในงานกิจกรรมของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น
2. ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า ต้องให้ความสำคัญโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษามีการร่วมกันวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น
3. ด้านการได้รับการสนับสนุนของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการตั้งกลุ่มชมรมมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ให้มากขึ้น
4. ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ส่งเสริมให้โรงเรียนมีการชี้แจง ผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 15 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. ควรมีการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อพัฒนาการบริหารของผู้บริหารในสถานศึกษาอื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับชุมชนด้านอื่น ๆ ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จิรนนท์ หนูผาสุก. (2558). *สภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี*. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ปฏิภาณ ศาสตร์อำนวย, กาญจนนา บุญภักดีและบุญจันทร์ สีสันต์. (มกราคม – เมษายน 2561). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2,” วารสารครูศาสตร์อุตสาหกรรม.17(1): 129-134.
- กฤษณา แพทยานนท์. (2552). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกลุ่มบูรพา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ คช.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2565). *การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภาพร โสภารักษ์. (2565). *การบริหารและการจัดการสถานศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/narubadininterschool/phl-ngan/kar-brihar-laea-kar-cadkarsthan-suksa>. 24 กุมภาพันธ์ 2567.
- กัญจน์รัตน์ สินธุรัตน์. (2559). *การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กาญจนา สิงห์มณี. (2553). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ คช.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- ไกรพล คำนาค. (2561). *การบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (การบริหารการศึกษา).ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขวัญใจ พุ่มโอ. (2562). *รูปแบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปร.ด. (การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ทัชชัย ผ่องสวัสดิ์. (2555). *การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัย บูรพา, ชลบุรี.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). *การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จันทร์านิ สงวนนาม. (2563). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*.พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (พฤษภาคม – สิงหาคม 2560). “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน,”วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปมหาวิทยาลัยศิลปากร. 10 (2) : 13-43.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ:อมรรณการพิมพ์.
- ทัชชัย ผ่องสวัสดิ์. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทัน ไทรงาม อัญญา พานิช และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2560). “องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคกลางและภาคตะวันออก,”วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.10 (1) :519 -532.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2565). *การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภาพร โสภารักษ์. (2565). *การบริหารและการจัดการสถานศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/narubadininterschool/phl-ngan/kar-brihar-laea-kar-cadkarsthan-suksa>. 24 กุมภาพันธ์ 2567.
- ประสงค์ ถึงแสง. (2566). *กลยุทธ์การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน*. (ออนไลน์).แหล่งที่มา : <https://www.truelookpanya.com/knowledge/content/52243/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir-24กุมภาพันธ์ 2567>.
- Campbell, Ronald F.; et al. (2019). *Introduction to Educational Administration*. 5 th ed.Boston: Allyn and Bacon, London: Pitman.
- Olson. Wade Robert. (2021). “*School Principals in Four Midwestern States.*” Dissertation Abstracts International, 27(50) : 268.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (2023). “*Determining Sample Size for Research Activities*”Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 607-610. (Online).Available: <https://research-advisors.com/tools/SampleSize.htm>. 1 ตุลาคม 2566
- Smith, C.W. (2020). *Management: Making Organizations Perform*. New York: Macmillan.

- Morphet, D. (2021). *“The Administration of the School Administrators,”* . Dissertation Abstract International. 34 (03) : 705-A.
- Candoli, I. C. and et al. (2020). *School Business Administration : A planning Approach*. 4 th ed. Massachusetts : Allyn and Bacon.
- Cronbach, L. J. (2020). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York : Harper Collins.
- Gold, S.E. (2019). *Communication organizing neighborhood high school : Promises and Dilemmas in building parent-educator partnership and collaborations*. Proquest Digital Dissertations,
- Harris, Alison Marie. (2021). *“School – community relationships : a Namibian case study,”* Master Abstracts International. 36(06) : 1437 – A.
- Jarvis, O. T. (2020). *Organizing, Supervising, and Administering in the Elementary School*. New York: Parker Publishing Company. School. New York: Parker Publishing Company.
- Kimbrough, R. B., and Nunnery, M. Y. (1983). *Educational administration*. 2 nd ed. NewYork : McMillan.
- Tatsuoka, M. M., & Lohnes, P. R. (2021). *Multivariate analysis: Techniques for educational and psychological research* (2nd ed.). Macmillan Publishing Co, Inc.
- Sanders, D.A.(2020). The dynamics of parent-school communication, collaboration and African America student’ success. Dissertation Abstracts International,